

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра теорії, історії та філософії права**

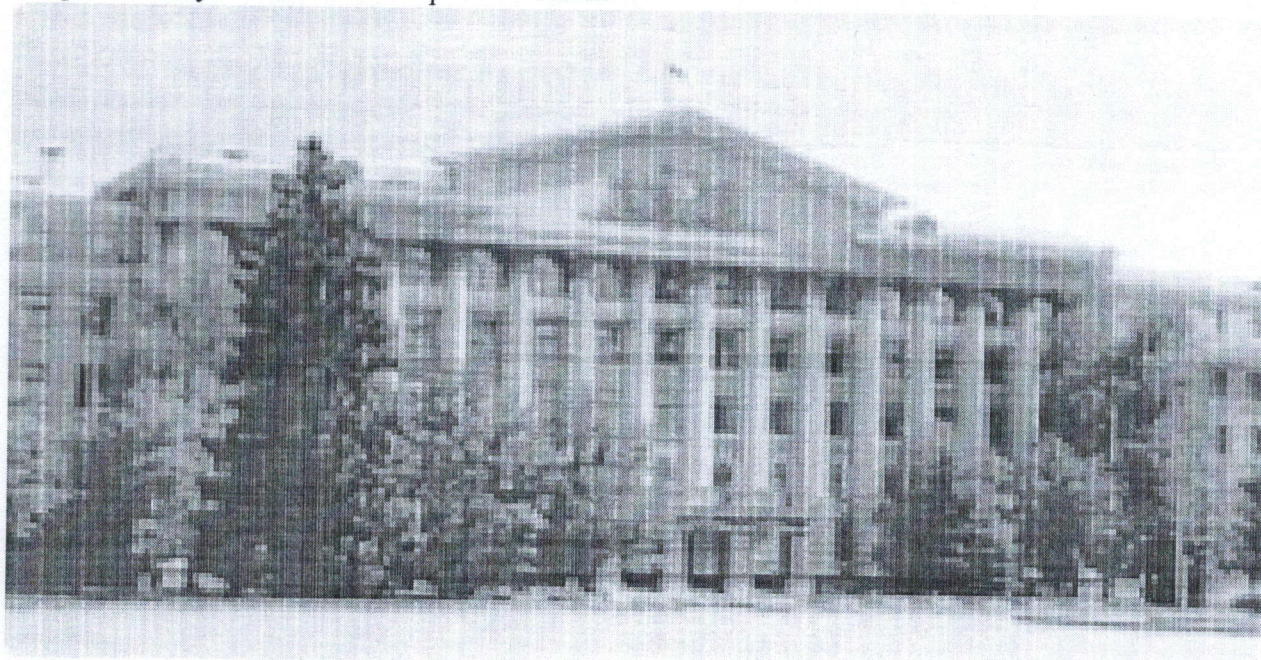
ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор НАВС
полковник поліції
Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

24.07.2025

**МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Статус дисципліни: обов'язкова
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти: магістр
Галузь знань: С Соціальні науки, журналістика
та інформація
Спеціальність: С4 Психологія
Освітня програма: Психологія (поліцейські)
Форми здобуття вищої освіти: заочна
Мова викладання: українська
Форма підсумкового контролю: залік

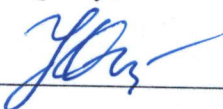

Розробник:

Наталія ПОЛУДЬОННА - доцент кафедри теорії, історії та філософії права, кандидат психологічних наук, доцент, відмінник освіти України

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії, історії та філософії права Національної академії внутрішніх справ
протокол від 17 липня 2025 року, № 25.

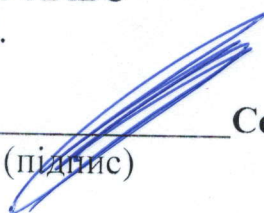
Завідувач кафедри

Юрій КРИВИЦЬКИЙ

Схвалено науково-методичною радою НАВС
протокол від 24 липня 2025 року № 7.

Голова науково-методичної ради

Сергій ЧЕРНЯВСЬКИЙ

(підпис)

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни
Робоча програма переглянута на 202 /202 н.р. без змін; зі змінами .
(Додаток _).

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

протокол засідання кафедри від

____.____.202_ № ____

Завідувач кафедри

протокол науково-методичної ради

від _____.____.202_ № ____

Голова НМР

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є види, форми, особливості та специфіка наукової діяльності.

Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Методологія наукової діяльності” є опанування знаннями з організації науково-дослідної діяльності, сприяння розвитку наукового світогляду і творчого мислення.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Методологія наукової діяльності” є створення умов для засвоєння основ методології наукової діяльності, її організацію та здійснення, методики отримання та перевірки нового знання, оформлення наукового звіту.

Пререквізити: «Математичні методи в психології», «Психодіагностика», «Експериментальна психологія»

Постреквізити: «Теоретичні та методологічні проблеми психології», «Кваліфікаційна робота»

Компетентності відповідно до освітньої програми ступеня вищої освіти магістр

Загальна компетентність, якою повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

ЗК2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності :

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічні дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

Програмні результати навчання:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР7. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Знання, вміння, навички

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні:

знати:

- основний поняттєво-категоріальний апарат методології науки;
- особливості наукової діяльності, її види, форми, суб'єкти;
- вимоги до наукового дослідження, його наукового та науково-прикладного результату;
- характерні особливості наукової мови, особливості основних форм наукових документів;
- вимоги до роботи із джерелами наукової інформації;
- особливості теоретичних та емпіричних методів наукових досліджень;

вміти:

- організовувати власну розумову діяльність;
- застосовувати сучасні ефективні засоби роботи з науковою та науково-методичною літературою;
- доцільно використовувати категоріально-поняттєвий апарат методології науки;
- раціонально використовувати методи наукового пізнання.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни			
	денна форма здобуття вищої освіти		заочна форма здобуття вищої освіти	
	дб	ксф	дб	ксф
Кількість кредитів ECTS – 2	рік підготовки			
			1	
	Семестр			
			1	1
Загальна кількість годин – 60	Лекції			
			4	
	Семінарські			
			4	
	Практичні			
			2	2
	Самостійна робота			

			50	
	Вид контролю			
			залік	

3. Тематичний план

3.2. Для здобувачів вищої освіти ступеня магістр за заочною формою навчання

№ з/п	Назви тем	Нормативний обсяг годин	з них				
			Усього годин з викладачем	з них			Самостійна робота
				Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	
1.	Тема 1. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності	20	4	2	2		16
2.	Тема 2. Форми наукових документів: вимоги та внутрішня логіка	18	2		2		16
3.	Тема 3. Загальна характеристика методів наукових досліджень	22	4	2		2	18
Усього годин		60	10	4	4	2	50
Підсумковий контроль: залік							

4. Плани семінарських та практичних занять

*Заочна форма здобуття вищої освіти,
за кошти державного бюджету*

Тема 1. Наукове дослідження як особлива сфера діяльності (4 год).

Питання до лекційного та семінарського заняття

1. Поняття про науку як систему знань і специфічну діяльність. Психічна реальність як об'єкт пізнання психології. Сучасний стан вітчизняної психологічної науки.
2. Процес наукового дослідження: логіка та зміст етапів. Організація творчої діяльності дослідника в галузі психології.
3. Методологія наукових досліджень: значення, мета, завдання, функції та види.

Тема 2. Форми наукових документів: вимоги та внутрішня логіка (2 год).

Питання до семінарського заняття

1. Поняття наукового документу: форми, вимоги та внутрішня логіка.
2. Характерні особливості наукової мови.
3. Засоби зв'язку у науковому тексті: функціонально-лексичні, логічні.

4. Техніко-орфографічне оформлення наукового документу. Уніфікація елементів наукового документу.

Тема 3. Загальна характеристика методів наукових досліджень (4 год).

Питання до лекційного заняття

1. Поняття «метод», «науковий метод», «метод науки», «методика». Вимоги відбору методів дослідження.

2. Класифікації методів наукових досліджень.

3. Загальна характеристика теоретичних методів: дедукції (індукції), аналіз (синтез), абстрагування, формалізації, конкретизації, моделювання, аналогії, класифікації, порівняння, аргументації, системно-функціональний метод, системно-діяльнісний метод, ідеалізації, узагальнення.

4. Загальна характеристика емпіричних методів: спостереження, тестування, біографічний та метод вивчення продуктів діяльності, метод статистики, експеримент, метод експертних оцінок, словесні методи, метод контент-аналізу.

Питання до практичного заняття

1. Написання анотації на запропоновану статтю (окремий розділ навчального посібника з навчальної дисципліни).

2. Використайте статистичний метод пізнання для досліджуваного Вами явища з метою підтвердження його стабільності чи динамізму.

3. Здійсніть порівняльну характеристику наукового та побутового спостереження.

4. Здійсніть порівняння методів наукового дослідження: порівняння – узагальнення, класифікація – ранжування, сходження від абстрактного до конкретного – конкретизація, аналогія – аналіз аналогових об'єктів.

5. Встановіть переваги і недоліки методів: спостереження, тесту, експерименту, контент-аналізу, експертних оцінок.

5. Завдання самостійної роботи

5.1. Практикум

1. Складання узагальнюючих таблиць, структурних блок-схем із запропонованої теми лекції.

2. Складання кросвордів та тестів із запропонованої теми.

3. Складання словника категоріально-поняттєвого масиву з навчальної дисципліни.

4. Написання анотації на запропоновану статтю (окремий розділ навчального посібника з навчальної дисципліни).

5. Написання есе (рецензії) на запропоноване джерело наукової інформації.

6. Робота з рекомендованою додатковою літературою навчальної дисципліни «Методологія наукової діяльності».

7. Здійснити аналіз Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» від 26.11.2015 № 848-VIII.

8. Наведіть приклади відомих вам наукових шкіл у галузі психології та оформіть за схемою: лідери, досліджувані проблеми, послідовники лідера.

9. Використайте статистичний метод пізнання для досліджуваного Вами явища з метою підтвердження його стабільності чи динамізму.

10. Заповніть таблицю “Порівняльна характеристика творчої і нетворчої діяльності”

Критерій	нетворча діяльність	творча діяльність

11. Розкрийте співвідношення загальнонаукової та конкретнонаукової методології. Чи може конкретнонаукова методологія існувати як самостійна підсистема прийомів та засобів пізнання?

12. Творча спадщина науковців НАВС (характеристика за вибіркоким принципом).

6.Індивідуальні завдання

(відсутні за робочим навчальним планом)

7.Методи навчання

Методи навчання: бінарні, частково-пошукові; *словесні методи* (лекція, розповідь-пояснення), *наочні* (ілюстрація), *практичні* (репродуктивні, проблемно-пошукові, інтерактивні (дискусія); інформаційні й евристичні, складання коментованої схеми навчального питання, метод термінологічного вправлення.

8. Форми та методи контролю, критерії оцінювання результатів навчання

Рейтингова система оцінювання результатів навчання.

Аудиторна робота (поточне накопичення балів) Max 60%				Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
				залік	
T1	T2	T3	Самостійна робота	Max 40%	Max 100%
10	10	25	15		

Шкала оцінювання: національна та ESTC

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання

85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Форми контролю – усне та письмове опитування. *Контроль самостійної* здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань, передбачених програмою.

Методи поточного контролю:

- усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування);
- робота за індивідуальними завданнями;
- тестування;
- захист проектів (презентацій);
- поняттєве вправління;
- групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

При поточному контролі оцінюються усні виступи, наукові доповіді, презентації, вирішення практичних завдань і тестів, творчі й проектні роботи.

Методи підсумкового контролю: усна відповідь або тестування.

При підсумковому контролі застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

9. Інструменти, обладнання, програмне забезпечення, використання яких передбачає дисципліна

Програми та силабус навчальної дисципліни, мультимедійна система з можливостями візуальної презентації навчальних матеріалів у вигляді слайдів та аудіо-/відео-, тексти лекції, навчально-методичні матеріали на офіційному вебпорталі НАВС «Дистанційні курси».

10. Перелік питань/завдань для підсумкового контролю з навчальної дисципліни

1. Поняття про науку: ознаки, цілі та функції. Характерні риси психологічної науки.

2. Закон України „Про наукову і науково-технічну діяльність” від 26.11.2015 № 848-VIII щодо мети і завдань державної політики з наукової та науково-технічної діяльності.
3. Принципи наукової методології: загальна характеристика.
4. Теоретичні методи наукового дослідження, їх загальна характеристика.
5. Сутність пізнання, його двоконтурна структура.
6. Класифікації наукових методів: характеристика загальновідомих підходів.
7. Мета та завдання науки.
8. Умови ефективності наукового дослідження.
9. Функції і статуси наукового знання.
10. Сутність методу спостереження
11. Організація спостереження.
12. Характеристика типових помилок в організації спостереження.
13. Пізнавальні елементи науки, їхня характеристика.
14. Сутність понять “метод”, “науковий метод”, “метод науки”, “методика”, “метод дослідження”.
15. Наукова діяльність: види, сутність та комплекс завдань.
16. Характеристика етапу узагальнення та апробації результатів дослідження.
17. Вимоги до формулювання наукових висновків.
18. Суб’єкти наукової діяльності, їхня характеристика. Наукова кваліфікація, науковий ступінь та вчене звання.
19. Дослідний етап наукового дослідження: методичне та методологічне забезпечення.
20. Підготовка та атестація наукових та науково-педагогічних кадрів.
21. Загальна характеристика теоретичних методів: порівняння, аргументації, системно-функціональний метод, системно-діяльнісний метод, ідеалізації, узагальнення.
22. Характеристика змістовно-теоретичного (організаційного) етапу наукового дослідження.
23. Характеристика видів і форм наукової інформації. Сутність інформаційно-наукового пошуку.
24. Наукова школа: функції та основні ознаки.
25. Характеристика форм наукових публікацій – реферат, тези.
26. Характеристика статті як форми наукової публікації.
27. Загальна характеристика стадій науково-дослідного процесу.
28. Вимоги та внутрішня логіка наукового реферату.
29. Загальна характеристика розвідувального, описового та аналітичного дослідження.
30. Сутність наукового та науково-прикладного результату у галузі психології.
31. Методологія наукового пізнання: значення, мета, принципи.

32. Характеристика функцій методології наукового пізнання.
33. Структура методології наукового пізнання.
34. Пошук методологічних основ наукового дослідження.
35. Використання методів статистики у психологічних дослідженнях.
36. Науковий документ: комплекс вимог. Науковий документ як одиниця інформаційних ресурсів.
37. Публікація, збірник наукових праць, книжка, брошура, розробка, рукопис депонований: функції та загальна характеристика.
38. Характерні особливості наукової мови.
39. Функціонально-лексичні та логічні засоби зв'язку наукового стилю.
40. Техніко-орфографічне оформлення та уніфікація елементів наукового документу.
41. Вимоги державних стандартів України (ДСТУ) щодо оформлення звітів про наукові дослідження.
42. Загальна характеристика теоретичних методів: дедукції (індукції), аналіз (синтез), абстрагування, формалізації, конкретизації, моделювання, аналогії, класифікації.
43. Порівняльна характеристика наукових есе, рецензії та анотації.
44. Сутність методу вивчення продуктів діяльності.
45. Аргументація, верифікація та фальсифікація результатів наукового дослідження.
46. Анкетування як метод наукових досліджень.
47. Міжнародне співробітництво вчених. Фонди сприяння розвитку науки і техніки, наукові гранти, міжнародні науково-дослідницькі програми, стажування за кордоном.
48. Наукова стаття: види, архітектура, вимоги до оформлення.
49. Взаємозв'язок методології, методів та методики психологічного дослідження.
50. Експертні оцінки як метод наукових досліджень.
51. Види візуалізації даних дослідження. Типи шкал.
52. Контент-аналіз як метод наукових досліджень.
53. Обсяг вибірки. Принципи формування вибіркової сукупності.
54. Репрезентативність вибірки як її якісна характеристика.
55. Загальна характеристика типів вибірки.
56. Повнота, надійність, стійкість та технологічність наукової інформації.
57. Порівняти методи експертних оцінок і метод комісій, методи якісної обробки даних та кваліметричні методи.
58. Сутність поняття «методологічна основа дослідження», методика її формування.
59. Загальна характеристика емпіричних методів: тестування, біографічний, метод експертних оцінок, словесні методи, метод контент-аналізу.

60. Сутність методу експерименту у психологічних дослідженнях.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. «Про вищу освіту»: Закон України № 1556-VII від 01.07. 2014 р.
2. «Про наукову і науково-технічну діяльність»: Закон України № 848 – VIII від 26.11.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3.
3. «Про наукову і науково-технічну експертизу»: Закон України № 51/95-ВР від 10.02.1995 (редакція від 16.10.2020) // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 9, ст. 56.
4. «Про авторське право і суміжні права»: Закон України № 3792 – XII від 23.12.1993 р. (редакція від 05.01.2022) // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №13 – ст. 64.
5. «Про інформацію» Закон України № 2657-XII від 02.10.1992 р. (редакція 01.01.2022) // Відомості Верховної Ради України. – 1992 – № 48, ст.650.
6. «Про науково-технічну інформацію» Закон України № 3322-XII від 25.06.1993 р. (редакція від 19.04.2014) // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – №33 – ст. 345.
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)».
8. Наказ МОН 14.01.2019 № 13 «Про затвердження Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам».
9. Концепція розвитку НАВС на 2019-2024 рр.

Основна література:

1. Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень [текст] : Навчальний посібник / Г.О. Бірта, Ю.Г. Бургу. – К.: «Центр учбової літератури», 2014. – 142 с.
2. Важинський С.Е., Щербак Т.І. Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т.І. Щербак. – Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 260 с.
3. Головій В.М., Кузькін Є.Ю., Піддубна Л.В. Основи наукової діяльності: методологія, організація, оформлення результатів : [Навчальний посібник]. – К.: «Хай-Тек Пресс», 2010. – 344 с.
4. Грабченко А.І., Федорович В.О., Гаращенко Я.М. Методи наукових досліджень: Навч. посібник. – Х.: НТУ «ХП», 2009. – 142 с.
5. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень : Навчальний посібник. Вид-во: Право, 2019. – 368 с.
6. Зацерковний В. І. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 236 с.

7. Конверський А.Є. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студ., курсантів, аспірантів та ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

8. Корягін М.В., Чік М.Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. / М.В. Корягін, М.Ю. Чік. – К.: Алерта, 2014. – 622 с.

9. В. Ю. Медвідь, Ю. І. Данько, І. І. Коблянська Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях) – [Таблиці, схеми]/ – К. : Університетська книга, 2020. – 2019 с.

10. Полудьонна Н.С. Системний підхід у дослідженні суспільства і психології людини // Психічне здоров'я. – 2005. – № 1 (6). – С. 18.

11. Прибутко П.С., ін.. Основи методології наукових досліджень – МВС України, НАВС. – К., 2015.

12. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – 7-є видання, перероблене і доповнене. – К.: Знання, 2010. – 295 с.

13. Методологія наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. М. Булавинець, В. П. Горин, О. В. Квасниця [та ін.] ; за ред. В. П. Горина. - Тернопіль : Осадца Ю. В., 2023. – 170 с.

14. Дзьобань О. П. Д 43 Методологія, організація та технологія наукових досліджень : навч. посіб. для аспірантів / О. П. Дзьобань ; ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». – Київ; Одеса : Фенікс, 2025. – 284 с.

Додаткова література:

1. Методологія та організація наукових досліджень: посібник / О.І. Гуторов / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х.: ХНАУ, 2017. – 57 с.

2. Мальська М. П. Організація наукових досліджень : навчальний посібник / М. П. Мальська, І. Г. Пандяк. – К.: «Центр учбової літератури», 2017. – 136 с.

3. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / І. С. Добронравова, О. В. Руденко, Л. І. Сидоренко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової (ч. 1), О. В. Руденко (ч. 2). – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018. – 607 с.

4. Соболев Х.С. Методологія і принципи наукових досліджень: Навчальний посібник / Х. С. Соболев, Н. І. Петровська, О. М. Гуняк. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2018. 92 с.

НЕ РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА – Колесников О.В. Основи наукових досліджень. 2-е вид. випр. та доп.: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.

11. Інформаційні ресурси

Освітній
MyReferatikhttp://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m

портал

Освітній портал MyReferatik
[ttp://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m](http://myreferatik.in.ua/load/referat_2_kurs/filosofija/m)
 Законодавча база Верховної Ради України – [http : // www. zakon .rada . gov . ua/](http://www.zakon.rada.gov.ua/)
 Міністерство освіти і науки України – [http: // www. mon. gov .ua /](http://www.mon.gov.ua/)
 Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського – [http : // www/ nbuv . gov . ua /](http://www.nbuv.gov.ua/)
 Освітній портал – [http : // www. osvita . org . ua/](http://www.osvita.org.ua/)
 Веб-сайт Академічна книгарня@онлайн – <http://www.akbooks.com.ua/>
 Український лінгвістичний портал «Словники України» – Lcorp.ulif.org.ua
 Веб-сайт Книжкової палати України імені Івана Федорова (Київ) – <http://www.ukrbook.net/>
 Веб-сайт Бібліотеки в мережі Internet – <http://library.zntu.edu.ua/res-librel.html>
 Колекція посилань на кращі електронні бібліотеки <http://lyapota.boom.ru/lib.htm>
 Інформаційно-довідковий портал „Library.ru” <http://book.uraic.ru/ssylki/biblioteki>
 Веб-сайт Бібліотеки Конгресу США <http://www.loc.gov/>
 Веб-сайт Національної бібліотеки Франції www.bnf.fr/ – Bibliothèque Nationale или BNF
 Веб-сайт Британської бібліотеки – www.bl.uk/
 Система дистанційного навчання «MOODLE» ВТЕІ КНТЕУ – <http://sun.vtei.com.ua>
 Методологія науки [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.inter-pedagogika.ru>.
 Методологія науки – Fajr [Електронний ресурс]. – Режим доступу : sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific.
 Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nplu.kiev.ua>.
 Харківська державна наукова бібліотека ім. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.

Підпис автора РПНД:

Наталія ПОЛУДЬОННА